NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT-EKSAMEN
NOVEMBER 2022

REKENINGKUNDE: VRAESTEL I

Tyd: 2 uur | 200 punte

INLIGTINGSBOEKIE

IEB Copyright © 2022

VRAAG 1 BATEBESTUUR EN BTW (52 punte, 30 minute)

VRAAG 1A VOORRAADSTELSELS (25 punte, 14 minute)

Inligting aangaande Kench Wrench

Shannon Kench besit Kench Wrench. Dit is 'n klein kleinhandelsonderneming wat stelle moersleutels vir die kommersiële en industriële mark invoer en verkoop. Die jongste finansiële jaar eindig op 31 Augustus 2022.

- Hulle gebruik die periodieke voorraadstelsel vir alle voorraad.
- Hulle waardeer hul voorraad deur die geweegde gemiddelde-metode te gebruik.

Verskaffers gee Kench Wrench 30 dae om voorraad terug te stuur waarmee hulle nie tevrede is nie.

Die moersleutels word as 'n stel gekoop en verkoop. Hulle dryf nie handel in individuele komponente nie.

1. Hieronder is hul voorraadrekords vir die jaar.

	Getal stelle	Koste per stel	Totale koste
Beginvoorraad (1 September 2021)	800	R1 500	R1 200 000
Aankope gedurende die jaar	2 100		R3 130 000
November 2021	1 000	R1 100	R1 100 000
Februarie 2022	600	R1 800	R1 080 000
Junie 2022	500	R1 900	R950 000

2. Die volgende inligting is uit die voorraadrekords onttrek:

   (a) Die totale vraggeld op aankope vir die jaar het R17 700 beloop. Bestellings van meer as R1 miljoen is gratis afgelewer.

   (b) Vraggeld is nie terugbetaalbaar op enige terugsendings aan die verskaffers nie.

   (c) 40 stelle is in Maart 2022 teruggestuur, aangesien die sokkomponente in almal ontbreek het.

   (d) Hulle het 1 645 eenhede gedurende die jaar verkoop.

IEB Copyright © 2022

VRAAG 1B BTW (9 punte, 6 minute)

BTW word teen 15% bereken

Jaareinde 2022

Die volgende transaksies is uit die rekeningkundige rekords van Kench Wrench onttrek vir die jaar geëindig 31 Augustus 2022:

bv. Die onderneming skuld SAID R28 110 vir BTW.

1. Verkoop goedere ter waarde van R4 700 (BTW uitgesluit) vir kontant.

2. Vereffen 'n rekening van 'n verskaffer deur R327 750 te betaal nadat 'n 5%-korting ontvang is.

3. 'n Debiteur stuur goedere terug wat oorspronklik R1 250 (BTW uitgesluit) gekos het. Die winsgrens was 60% op kosprys en die debiteur het 'n 7%-handelskorting ontvang.

VRAAG 1C VASTE BATES (18 punte, 10 minute)

1. Saldo's onttrek:

	31 Augustus 2022	1 September 2021
Toerusting	R600 000	R420 000
Opgehoopte waardevermindering op toerusting	?	R185 000

2. Die volgende transaksies hou verband met die toerusting vir die jaar geëindig 31 Augustus 2022:

   (a) Koop nuwe toerusting op 1 Februarie 2022.

   (b) Verkoop ou toerusting op 30 April 2022 vir R45 000 kontant. (Kosprys was R80 000.) Die **boekwaarde** op 1 September 2021 was R30 900.

   (c) Waardevermindering op toerusting word teen 12% p.j. bereken deur die verminderendesaldo-metode te gebruik.

VRAAG 2 MAATSKAPPY FINANSIËLE STATE (63 punte, 39 minute)

Inligting aangaande Ruby Robotika Beperk

Ruby Robotika Beperk is 'n Suid-Afrikaanse genoteerde maatskappy met 'n gemagtigde aandelekapitaal van 2 500 000 gewone aandele. Hulle voer robotikaonderdele en -komponente in en vervaardig dit vir gebruik in die kommersiële en opvoedkundige veld. Hulle verdien ook 'n kommissie wanneer hulle "hoe om"-handleidings van Masingita Manuals verkoop.

Hulle werk te alle tye op 'n beoogde **bruto wins op verkope** van 60%. Hul jongste finansiële jaareinde is 28 Februarie 2022.

Op 1 Maart 2021 was 70% van hul gemagtigde aandele uitgereik en hulle het R6 300 000 kapitaal verkry. Op 1 Augustus 2021 is 'n bykomende 500 000 aandele teen 400c elk verkoop en dit is opgeteken. Geen aandele is gedurende die jaar teruggekoop nie.

1. Saldo's/totale uit die Vooraansuiweringsproefbalans onttrek vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022

Balansstaatafdeling	
Behoue inkomste	R1 350 000
Vaste deposito: TH Bank (4% p.j.)	R450 000
Handelsvoorraad	R2 467 000
Debiteurekontrole	R6 150 000
Voorsiening vir oninbare skuld	R176 000
Bankoortrekking	R75 000
Los kontant	R10 000
SAID: Inkomstebelasting	R990 000 (dt.)
Opgelope kommissie-inkomste (1 Maart 2021)	R8 200
Nominale rekeninge-afdeling	
Verkope	R14 500 700
Debiteureafslag	R270 200
Kommissie-inkomste	R49 500
Verpakkingsmateriaal	R27 000
Dividende op gewone aandele	R315 000

IEB Copyright © 2022

Bykomende inligting en aansuiwerings wat nog in ag geneem moet word:

1. Die water-en-elektrisiteit-rekening van R2 800 vir Maart 2022 is betaal.

2. Die boekhouer het vergeet om die opgelope kommissie-inkomste aan die begin van die jaar om te swaai. Ruby Robotika Beperk het die reëling verander en kommissie word nou vooruitbetaal. Kommissie-inkomste ontvang vir die handleidings wat van Maart tot April 2022 verkoop sal word, het R9 500 beloop.

3. 'n Roof het plaasgevind en R6 000 is uit die kasregisters gesteel sowel as voorraad ter waarde van R20 000. Die versekeringsmaatskappy het aangedui dat die kontant nie verseker is nie, maar die voorraad is verseker kragtens die volgende klousule: "voorraadverlies tot die waarde van R50 000 minus 'n bybetaling van 15% van die bedrag wat geëis word". Hulle sal die eis in Maart 2022 betaal.

4. Die voorste sekuriteitsdeur is tydens die roof beskadig. Ruby Robotika Beperk het R4 000 betaal om die deur te laat herstel (die betaling is verkeerdelik as 'n hersteluitgawe opgeteken). Die verhuurder het erken dat dit sy verantwoordelikheid is en het gesê dat hulle dit kan aftrek van die Februarie-huur wat nog verskuldig is. Huur het onveranderd gebly gedurende die jaar.

5. R50 000 van die vaste deposito sal op 30 Junie 2022 verval.

6. Voorraad ter waarde van R24 000 is aan 'n krediteur teruggestuur aangesien dit nie versoenbaar was nie. Hulle het ingestem om die rekening te krediteer minus 'n hanterings- en herverpakkingsbedrag van R1 200 volgens hul terugsendingsbeleid.

7. 'n Debiteur wat R16 000 geskuld het, is insolvent verklaar. Die boedel het R10 400 uitbetaal. Die res moet afgeskryf word. Geen inskrywings is vir enigeen van hierdie transaksies gemaak nie.

8. Voorsiening vir oninbare skuld moet aangesuiwer word tot 3% van handelsdebiteure.

9. Handelsvoorraad ter waarde van R43 000 is gedurende die jaar vir demonstrasie-doeleindes gebruik. Dit moet nou op R21 000 herwaardeer word sodat dit volgende jaar teen 'n wins verkoop kan word.

10. Die jaarlikse fisiese voorraadtelling het getoon dat die volgende voorhande was:
    - Handelsvoorraad R2 364 000.
    - Verpakkingsmateriaal wat gedurende die jaar **gebruik** is, het R24 800 beloop.

11. 'n Bykomende voorlopige belastingbetaling van R400 000 is op 28 Februarie 2022 gedoen (dit is nie opgeteken nie). Hierna is inkomstebelasting van R65 000 aan die einde van die jaar nog aan SAID verskuldig.

12. 'n Finale dividend van 16c per aandeel is op 28 Februarie 2022 op alle uitgereikte aandele verklaar.

VRAAG 3 KONTANTVLOEISTATE (45 punte, 27 minute)

Inligting aangaande Jessica Juwele Bpk

Jessica Juwele Bpk is 'n Suid-Afrikaanse genoteerde maatskappy met 'n gemagtigde aandelekapitaal van 5 000 000 aandele. Hulle verkry en verkoop beide edelsteen- en halfedelsteen-juweliersware aan die kleinhandelsmarkte. Aangesien hulle hul bestaande perseel huur, bestaan hul vaste bates hoofsaaklik uit 'n afleweringsvoertuig en versekeringsgoedgekeurde kluise.

1. Uittreksel uit die Staat van Finansiële Posisie (Balansstaat) soos op:

	28 Februarie 2022	**28 Februarie 2021**
Gewone aandelekapitaal	R? (4 650 000 aandele)	R30 000 000 (4 000 000 aandele)
Behoue inkomste	R3 402 500	R1 650 000
Vaste bates (teen drawaarde)	R1 467 500	R1 550 000
Beleggings (aandele in Tammy Bpk)	R520 000 (100 000 aandele)	R300 000 (60 000 aandele)
Lening: Bali Bank (9% p.j.)	R12 500 000	R12 000 000
Debiteurekontrole	R8 520 000	R7 320 000
Krediteurekontrole	R12 900 000	R14 600 000
SAID (inkomstebelasting)	R290 000 (kt.)	R350 000 (kt.)
SAID (lopende betaalstelsel en WVF)	R90 000	R70 000
Inkomste vooruitontvang	R450 000	R300 000
Aandeelhouers vir dividende	R2 325 000 (50c per aandeel)	R1 800 000 (45c per aandeel)

2. Bykomende inligting:

2.1 **Wins**

- Die Staat van Omvattende Inkomste (Inkomstestaat) vir die jaar geëindig 28 Februarie 2022 het getoon dat die netto wins **na** belasting R5 915 000 is. Die maatskappybelastingkoers is 30%.

2.2 **Vaste bates**

- Gedurende die jaar het die maatskappy ou toerusting teen die boekwaarde van R150 000 verkoop.
- 'n Nuwe afleweringsvoertuig is gedurende die jaar vir R300 000 gekoop.

IEB Copyright © 2022

2.3 **Lenings en rente**

- Rente op die lening word gekapitaliseer.
- 'n Bykomende lening van R2 000 000 is in die tweede helfte van die jaar verkry.
- Die totale terugbetalings van die lening sowel as die rente vir die jaar het R2 625 000 beloop.

2.4 Die beweging van **voorraad** het tot kontantskepping van R8 000 000 gelei.

2.5 **Beleggings**

- Koop nog 40 000 aandele in 'n nuwe beginmaatskappy, Tammy Bpk. Tammy Bpk het geen dividende gedurende die jaar verklaar of betaal nie.

2.6 **Aandele**

- In September 2021 het die maatskappy nog 800 000 aandele vir 'n totaal van R6 720 000 verkoop.
- In Januarie 2022 het die maatskappy 150 000 aandele teen R8,70 elk uit die boedel van 'n afgestorwe aandeelhouer teruggekoop.

2.7 **Dividende**

- Alle uitstaande dividende van die vorige jaar is betaal voordat die tussentydse dividend gedurende die jaar verklaar en betaal is.

VRAAG 4 VERVAARDIGING (40 punte, 24 minute)

Inligting aangaande Kudawashe Kaas

Kudawashe Kaas is 'n vervaardigingsmaatskappy wat verskillende geure kaas produseer en dit uit hul eie winkel aan die kleinhandel- en restaurantsektor verkoop.

Die fabriek beslaan 600m² en die administrasiekantoor en winkel beslaan 200m².

Hul finansiële jaar eindig op 28 Februarie elke jaar.

1. Die volgende saldo's is uit hul finansiële rekords onttrek:

	2022	**2021**
Direkte materiaal (grondstowwe)	R151 000	R143 000
Goedere-in-bewerking	R5 000	R4 000
Klaargoedere	R124 200	R96 216
Indirekte materiaal	R19 000	R27 000

2. **Direkte en indirekte materiaal**

   (a) Kredietaankope van grondstowwe het R146 250 beloop en kontantaankope het R78 750 beloop.

   (b) Melk ('n grondstof) ter waarde van R16 000 is aan 'n verskaffer teruggestuur aangesien die vervaldatum daarvan reeds verby was.

   (c) Die aflewering van grondstowwe word aan 'n koeltrokdiens uitgekontrakteer vir 'n vaste bedrag van R1 250 per maand.

   (d) Indirekte materiaal wat gedurende die jaar gekoop is, het R62 000 beloop. 10% van alle indirekte materiaal word in die administrasiekantoor en die winkel gebruik.

3. **Arbeid**

   (a) Die fabriekstoesighouer en albei winkelassistente verdien almal dieselfde en kos die onderneming 'n totaal van R432 000 per jaar aan salarisse.

   (b) Die fabriek het vier werkers teen R8 000 per maand in diens. Hulle is elkeen geregtig op 'n mediese fonds-bydrae van R500 per maand en 'n pensioen- en WVF-bydrae van 8% van die bruto verdienste.

IEB Copyright © 2022

4. **Algemene uitgawes**

(a) Die volgende totale is uit die Vooraansuiweringsproefbalans op 28 Februarie 2022 onttrek:

Huuruitgawe	R110 390
Water en elektrisiteit	R35 200
Versekering	R48 950

(b) Huur word een maand vooruitbetaal en is op 1 Januarie 2022 met 10% verhoog. Die huur word toegedeel volgens die vloerruimte wat elke afdeling in beslag neem.

(c) Die fabriek gebruik 70% van die water en elektrisiteit.

(d) Die helfte van die versekeringskoste behoort aan die fabriek. Die versekeringspremies het onveranderd gebly vir die jaar. Die premie vir Februarie 2022 is as gevolg van 'n bankfout nie betaal nie.

(e) 'n Bedrag van R15 960 is vir sekuriteit aan die **administrasiekantore en die winkel** toegedeel. Sekuriteitskoste word soos volg toegedeel:
Fabriek : Administrasiekantore : Winkel in die verhouding 3 : 1 : 3.

5. **Klaargoedere**

(a) 'n Verkoopsassistent is gevang nadat sy kaas gesteel het terwyl sy dit na die winkel vervoer het. Daar is vasgestel dat sy 120 kg teen 'n koste van R65/kg gesteel het. Hierdie verlies is as 'n verkoop-en-verspreiding-uitgawe beskou.

IEB Copyright © 2022